

Granskning av intern kontroll i hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar

Vingåkers kommuns revisorer

November 2020

Fredrik Birkeland

Hugo Horstmann

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Revisionskriterier	3
1.4 Avgränsning	3
1.5 Metod	3
2. Iakttagelser och bedömningar	4
2.1 Kommunens leverantörsregister	4
2.2 Seriositetskontroll och löpande kontroll av leverantörer	4
2.3 Ändringar av fasta data i leverantörsregistret	7
2.4 Leverantörsregistrets aktualitet.....	7
2.5 Processen för leverantörsutbetalningar	9
2.6 Rutiner för att säkerställa att betalning sker i tid	11
2.7 Attest och attestförteckning	11
3. Revisionell bedömning och rekommendationer	13
3.1 Sammanfattande bedömning	13
3.2 Bedömningar mot revisionsfrågor	13
3.3 Rekommendationer	14

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vingåkers kommun har PwC genomfört en granskning av den interna kontrollen i hanteringen av leverantörsregister/-utbetalningar. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister/-utbetalningar.

Den sammanfattande bedömningen är att kommunstyrelsen **inte har en helt tillräcklig intern kontroll** avseende hantering av leverantörsregister/-utbetalningar.

Vi ser att det finns en genomarbetad rutin och tillhörande dokumenterade lathundar för upplägg av nya leverantörer i leverantörsregistret och hantering av ändringar av leverantörsuppgifter. Kommunen använder sig av en tjänst för automatiserad betal- och leverantörskontroll som skickar varningssignal kopplat till seriositet både vid kontroll i samband med upplägg av ny leverantör och när väsentliga uppgifter för leverantören förändras. Vi ser dock en brist i att inte tvåhandsprincip tillämpas vid nyupplägg av leverantör. Vidare ser vi att stickproven av leverantörsregistret visar på en del avvikelser som indikerar att kommunens rutin ytterligare skulle kunna förbättras gällande seriositetskontroll, framförallt avseende att leverantörer som gått i konkurs spärras i leverantörsregistret. Vi ser även att nuvarande inköpsprocess och inköpsorganisation, med ett relativt stort antal behöriga inköpare, försvårar en effektiv seriositetskontroll. I dagsläget genomförs seriositetskontroll först efter att ett inköp har gjorts från en leverantör.

Vidare ser vi att det inte finns någon rutin för att systematiskt följa upp ändringar av fast data i leverantörsregistret vilket medför en risk för felaktiga leverantörsuppgifter i leverantörsregistret. Vi kan inte heller se att det sker någon regelbunden och systematisk kontroll av att uppgifter i leverantörsregistret är aktuella. Den senaste genomgången/leverantörstvädden av leverantörsregistret gjordes 2018 i samband med byte av ekonomisystemet. Verifiering av stickprov indikerar på behov av mer systematiska genomgångar av leverantörsregistret i syfte att säkerställa att alla uppgifter i registret är korrekta och aktuella.

Vad gäller betalningsmoralen kan vi se att den är relativt god genom våra stickprov. Endast en leverantörsfaktura betalades efter förfallodatum i våra stickprov.

Vi ser att det finns ett upprättat attestreglemente, fastställda attestförteckningar samt att stickprov av attestering genomfördes utan anmärkning. Vi noterar slutligen att Kommunstyrelsen har fastställt en internkontrollplan för år 2020 där attestering samt utbetalningar till bankkonton ingår som ett kontrollområde.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Upprätta rutiner och kontroller som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt.
- Upprätta rutiner för analys/uppföljning av ändringar av fasta data i leverantörsregistret.
- Se över inköpsorganisationen och antalet inköpare i syfte att säkerställa en mer ändamålsenlig inköpsprocess där seriositetskontroller genomförs innan inköp sker.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Inköpskostnader utgör en väsentlig del av kommunens externa kostnader. Omfattande risker finns förknippade med inköp och hantering av leverantörsfakturor. I den centrala hanteringen finns det risk för att registerhållning och hanteringen av leverantörsregistret mm inte alltid fungerar som avsett. Då ansvaret för inköp, attest och kontering av leverantörsfakturor är decentraliserat finns en ökad risk för att kontroll av inköp och utbetalningar inte i alla delar har en tillfredsställande följsamhet till tecknade avtal. Det kan vara svårt att i alla delar upprätthålla kompetens och enhetlighet i kontrollerna.

Utifrån revisorernas riskanalys för 2020 har revisorerna beslutat att, som ett led i den årliga granskningen, genomföra en granskning av internkontroll i hantering av leverantörsregister/-utbetalningar.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att granska om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister/-utbetalningar.

De revisionsfrågor som har besvarats är följande:

- Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?
- Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?
- Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?
- Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor betalas i tid?
- Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?

1.3 Revisionskriterier

- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning
- Kommunens egna rutiner/riktlinjer

1.4 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till att omfatta kommunstyrelsen. Analysperioden för registeranalysen av genomförda leverantörsutbetalningar är 1 januari – 31 maj 2020. Registeranalysen av leverantörsregistret genomfördes i juni 2020.

1.5 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier i form av riktlinjer och rutiner. Vidare har vi i granskningen genomfört en kvantitativ dataanalys (registeranalys) av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Avvikelser utifrån registeranalys har följts upp genom stickprov och verifiering mot kommunens svar och underlag. Det har även skett en stickprovsverifiering av attesterade fakturor mot gällande attestförteckning. Slutligen har intervju genomförts med följande tjänstepersoner vid kommunledningsförvaltningen:

- Ekonomichef
- Systemförvaltare/ekonom
- Ekonomihandläggare
- Ekonomiassistent

Rapporten har varit föremål för faktaavstämning av de intervjuade.

2. Iakttagelser och bedömningar

Leverantörsregistret

2.1 Kommunens leverantörsregister

Vingåker kommun bytte ekonomisystem 1 januari 2018. I samband med bytet av ekonomisystemet genomfördes enligt intervju en leverantörsvätt av ett externt företag och därefter gjordes upplägg av alla leverantörer på nytt in i det nya ekonomisystemet.

I Vingåkers kommuns leverantörsregister finns per 2020-06-16 totalt 1 575 leverantörer upplagda, med 1 508 unika organisationsnummer. I leverantörsregistret finns inga utländska leverantörer upplagda. Eventuella utländska leverantörer finns bara med i mottagarregistret hos banken. Enligt intervju är utlandsbetalningar mycket ovanligt och sker alltid som en manuell utbetalning med utbetalningsorder och kontrasignering.

I leverantörsregister framgår följande information:

- Leverantörstyp (dvs. om utbetalning sker till bankgiro, plusgiro eller bankkonto)
- Leverantörsnummer
- Leverantörsnamn
- Uppgift om bankgiro, plusgiro eller bankkonto
- Postadress
- Organisationsnummer
- Om leverantören är spärrad eller ej
- Vem som senast gjorde en ändring av respektive leverantörsrad samt datum

Vid en analys av leverantörsregistret framkommer att den absoluta majoriteten av leverantörerna har ett bank- eller plusgiro (98 procent). Endast 30 stycken leverantörer har ett bankkonto (2 %). Bankkonton är problematiska i den meningen är att det inte är möjligt att verifiera att bankkontot tillhör betalningsmottagaren.

Tabell 1. Fördelning av betalningstyp i leverantörsregistret

	Antal leverantörer	Andel
Antal leverantörer i leverantörsregister*	1579	-
<i>*definierat som antal leverantörsnummer</i>		
Bankgiro	1487	94%
Plusgiro	66	4%
Bankkonto	30	2%

2.2 Seriositetskontroll och löpande kontroll av leverantörer

Revisionsfråga 1: Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?

Iakttagelser

Vi har tagit del av dokumenterad lathund för nyupplägg av leverantör samt utdrag som visar varningsindikationer från leverantörs- och betalkontrolltjänsten Inyett som kommunen använder. Vid nyupplägg av leverantör används systemverktyget *Navigatorn*. Vidare har kommunen använt sig av Inyett i flera år enligt intervju. Kontrollen mot Inyett innebär att ekonomihandläggare

via organisationsnumret tillser att uppgifter i faktura överensstämmer med Inyetts uppgifter om leverantören.

Enligt intervju lägger ekonomihandläggare, efter kontroll mot Inyett, manuellt upp leverantören i leverantörsregistret. I samband med upplägg kontrollerar ekonomihandläggare att leverantören inte redan är upplagd. *Navigator* reagerar inte om felaktiga uppgifter läggs upp för en leverantör. Ingen tvåhandsprincip/kontrasignering tillämpas vid nyupplägg av leverantör. I intervju framkommer att diskussioner förts kring att införa en rutin med tvåhandsprincip för att minska risken för fel vid upplägg. Fyra personer på ekonomiavdelningen har enligt intervju behörighet att lägga upp ny leverantör i registret.

Alla leverantörsutbetalningar som går via ekonomisystemet har leverantörer som är upplagda i leverantörsregistret. Det förekommer dock manuella utbetalningar, exempelvis till utländska leverantörer och undantagsvis till exempelvis privatperson. I dessa fall upprättas alltid en utbetalningsorder och tvåhandsprincipen tillämpas.

Kommunen har sedan ett år tillbaka använt sig av tilläggstjänsten *Inyett Guard*. Tjänsten är en bevakningsfunktion för löpande kontroll av leverantörer som skickar signaler om leverantören har ändrat väsentliga uppgifter. Kommunen väljer vilka förändringsindikationer som Inyett ska skicka signaler för. Dessa indikationer beskrivs närmare under revisionsfråga 3.

Kontroll av leverantörernas seriositet

Vid kontroll mot Inyett i samband med upplägg av ny leverantör ger Inyett utslag rörande leverantörs seriositet enligt intervju, exempelvis om leverantören är flaggad som ett bluffföretag, befinner sig i rekonstruktion eller saknar F-skatt. Det framförs i intervju att leverantörer inte läggs upp om Inyett ger signal om avsaknad av F-skatt förrän uppföljning har gjorts kring anledningen till avsaknaden av F-skatt.

Kontroll av leverantör görs alltid efter att fakturan inkommit enligt intervju. Inköparen meddelas emellertid om Inyett ger avvikelssignal för leverantören, exempelvis om leverantören är flaggad som ett bluffföretag. Det framförs i intervju att det som komplement till upphandlingsriktlinjer finns en checklista för vad inköpare ska kontrollera innan köp, men att det stora antalet behöriga inköpare medför en risk i att inköpsprocessen inte fungerar ändamålsenligt. För att minska risken för felaktigheter som upptäcks först vid fakturaankomst (då kommunen redan genomfört köpet av varan eller tjänsten) genomförs utbildningar till inköpare samt att det finns en anställd inköpskoordinator på kommunen.

I kommunens inköpspolicy (KF, 2016-04-18 § 27) anges att kommunens affärsverksamhet ska präglas av att säkerställa den bästa totalekonomin för kommunen. Detta inkluderar bl.a. att beakta ökad säkerhet och följa ingångna avtal. I riktlinjer och anvisningar för upphandling och direktupphandling (KS, 2020-01-01) tydliggörs att ekonomienheten ansvarar för att ge kontinuerlig information via intranätet gällande ekonomi- och upphandlingsfrågor. Utbildning ska ges kontinuerligt inom området.

Verifiering av leverantörers seriositet

Genom registeranalysen sker en matchning mellan leverantörer som finns med i leverantörsregistret och med de leverantörer som återfinns i Svensk Handels varningslista. Varningslistan varnar för s.k. *bluffföretag*, det vill säga företag med oseriösa försäljningsmetoder och/eller för erbjudanden eller utskick som kan uppfattas som vilseledande.

Av vår matchning mellan kommunens leverantörsregister och Svensk Handels varningslista framkom att en leverantör på varningslistan återfinns bland kommunens registrerade leverantörer. Vi har dock kunnat verifiera att denna leverantör är spärrad i kommunens leverantörsregister.

Av registeranalysen framgick även följande:

- 104 leverantörer i leverantörsregistret innehar ej F-skatt.
- 193 leverantörer i leverantörsregistret har betalningsanmärkningar.
- 16 leverantörer har gått i konkurs
- 193 leverantörer saknar momsregistreringsnummer.

Mot bakgrund av resultatet av registeranalysen togs stickprov som verifierades mot kommunens förklaringar och underlag. Resultatet av stickprovskontrollen redovisas i nedanstående tabell (tabell 2).

Tabell 2. Stickprovskontroll av leverantörerna avseende seriositet

Kontroller	Ja	Nej	Totalt
Godtagbar förklaring: Avsaknad av F-skattregistrering	8	2	10
Godtagbar förklaring: Konkurs	0	5	5
Godtagbar förklaring: Avsaknad av momsregistreringsnummer	9	1	10

Av verifieringen av stickprov framgick att:

- Avsaknad av F-skattregistrering: För 8 av 10 stickprov erhöles godtagbar förklaring. Kommunen kräver att leverantör som bör ha F-skatt anger detta på faktura. Om det uppmärksammas att F-skatt ej finns kräver kommunen leverantören på intyg från Skatteverket. Ifall detta inte finns/sker registreras inte faktura i ekonomisystemet.
- Konkurs: Vi har ej erhållit godtagbar förklaring för någon av de fem stickproven. Samtliga fem leverantörer i stickprovet som försatts i konkurs var fortfarande aktiva i leverantörsregistret. Enligt uppgift får kommunen varning avseende osäker ekonomisk ställning (även inklusive t.ex. betalningsanmärkningar) vid körning av bankfil.
- Avsaknad av momsregistreringsnummer: För 9 av 10 stickprov erhöles godtagbar förklaring. Den vanligaste orsaken till avsaknad av momsregistreringsnummer är att leverantören är en ideell förening som inte behöver vara momsregistrerad. Ett stickprov avser ett handelsbolag som gått i konkurs, där det på fakturan framgår mervärdesskatt men där det saknas information om F-skatt/momsregistreringsnummer.

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsfrågan är **delvis uppfylld**. Bedömningen baseras på att det finns en genomarbetad rutin och tillhörande dokumenterade lathundar. Kommunen använder sig av Inyett som skickar varningssignal kopplat till seriositet både vid kontroll i samband med upplägg av ny leverantör och när väsentliga uppgifter för leverantören förändras. Vi ser dock en brist i att inte tvåhandsprincip tillämpas vid nyupplägg av leverantör. Vidare ser vi att stickproven av leverantörsregistret visar på en del avvikelser som indikerar att kommunens rutin ytterligare skulle kunna förbättras gällande seriositetskontroll, framförallt avseende att leverantörer som gått i konkurs spärras i leverantörsregistret. Slutligen menar vi att nuvarande inköpsprocess och inköpsorganisation, med ett relativt stort antal behöriga inköpare, försvårar en effektiv seriositetskontroll. I dagsläget genomförs seriositetskontroll först efter att ett inköp har gjorts från en leverantör.

2.3 Ändringar av fasta data i leverantörsregistret

Revisionsfråga 2: Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?

lakttagelser

I intervju framförs att det genom ekonomisystemet går att se de senaste ändringarna i leverantörsregistret genom loggar. I intervju framgår dock att ingen analys eller uppföljning av logglistorna genomförs idag. I likhet med nyupplägg av leverantörer är det fyra personer som har behörighet att genomföra ändringar av leverantörsuppgifter i leverantörsregistret.

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsfrågan är **ej uppfylld**. Bedömningen baseras på att det inte finns någon rutin för att systematiskt följa upp ändringar av fast data i leverantörsregistret vilket medför en risk för felaktiga leverantörsuppgifter i leverantörsregistret.

2.4 Leverantörsregistrets aktualitet

Revisionsfråga 3: Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?

lakttagelser

Det är tjänsten *Inyett Guard* som kommunen använder för att säkerställa att leverantörsregistret är aktuellt. I fall kommunen skulle få signal om att en leverantör anses vara ett blufföretag går det att spärra leverantören. Kommunen har valt ut ett antal parametrar som *Inyett Guard* skickar varningssignal kring när ändringar sker. Dessa varningssignaler är enligt utdrag från Inyett bland andra:

- Ändrad arbetsgivaravgift
- Ändrad F-skatt
- Ändrad moms
- Bluffbolag

Det finns ingen rutin för städning eller genomgång av leverantörsregistret. Det innebär att det inte sker någon systematisk genomgång av leverantörsregistret för att säkerställa att alla upplagda leverantörer har till exempel en angiven postadress, organisationsnummer eller korrekta bank- och plusgironummer.

Det uppges i intervju att kommunen 2018 genomförde en leverantörstvätt av leverantörsregistret genom ett externt bolag i samband med bytet av ekonomisystem.

Det genomförs ingen stickprovskontroll utöver den automatiserade kontroll som tjänsten *Inyett Guard* tillhandahåller för att tillse att leverantörsregistret är aktuellt. Det pågår enligt intervju ett arbete med att se över intern kontrollplanen med avseende på leverantörsbetalningar. Den största risken uppges vara betalningar till bankkonton. Vissa leverantörer har endast bankkonton och där kan inte kommunen kontrollera leverantörerna.

Verifiering av organisationsnummer, leverantörsnummer och gironummer i leverantörsregistret
Registeranalysen av eventuella dubletter bland leverantörerna i leverantörsregistret syftar till att identifiera förekomsten av dubbelregistreringar av leverantörerna i leverantörsregistret. Dubbelregistrerade leverantörer är primärt en ordningsfråga för kommunen och kan till exempel försvåra uppföljningar av inköp. Vingåkers kommun har totalt 1 579 leverantörsnummer i sitt leverantörsregister. I registeranalysen identifierades 20 stycken dubletter av leverantörsnummer och 124 stycken dubletter av organisationsnummer.

Följande framkom även i registeranalysen:

- 29 stycken inaktiva gironummer identifierades.

- 103 fall av ej matchande giro- och organisationsnummer identifierades.
- 734 fall av att företagsnamn i leverantörsregister inte matchade det officiella namnet knutet till organisationsnumret identifierades.

Mot bakgrund av resultatet av registeranalysen togs stickprov som verifierades mot kommunens förklaringar och underlag. Resultatet av stickprovskontrollen redovisas i nedanstående tabell (tabell 3).

Tabell 3. Stickprovskontroll av leverantörerna avseende organisations-, leverantörs- och gironummer i leverantörsregistret

Kontroller	Ja	Nej	Totalt
Godtagbar förklaring: Dubletter av organisationsnummer	0	7	7
Godtagbar förklaring: Inaktiva gironummer	0	5	5
Godtagbar förklaring: Ej matchande giro- och organisationsnummer	5	5	10
Godtagbar förklaring: Företagsnamn i lev.register matchar inte officiellt namn	0	10	10

Av verifieringen av stickproven framgick att:

- Dubletter av org. nummer: Fanns ej godtagbar förklaring för någon av de sju stickproven. Samtliga var fortfarande aktiva i leverantörsregistret. Förklaringar till dubletter inkluderade att leverantör felaktigt lagts in två gånger i leverantörsregistret samt att factoring borde finnas för leverantör och att dubbletten därmed felaktigt återfinns i leverantörsregister.
- Inaktiva gironummer: Fanns ej godtagbar förklaring för någon av de fem stickproven. Samtliga var fortfarande aktiva i leverantörsregistret. Enligt uppgift får kommunen varning avseende inaktiva gironummer från *Inyett Guard*, alternativt genom Inyett då ny faktura inkommer.
- Ej matchade giro- och organisationsnummer: För fem stickprov erhöles godtagbar förklaring, dessa var inlagd med factoring (finansieringsform där företag säljer sina fakturor vidare mot kontanta medel). För övriga fem stickprov som vi inte erhöles godtagbar förklaring för uppgavs bl.a. att leverantör skulle vara inlagda med factoring eller att leverantören gått från enskild firma till aktiebolag och därmed ska tas bort som enskild firma från leverantörsregister.
- Företagsnamn i leverantörsregister matchar inte officiellt namn: Fanns ej godtagbar förklaring för något av de tio stickproven. Den huvudsakliga förklaringen var att leverantör registrerats i leverantörsregister med namn som angavs på faktura.

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsfrågan är **ej uppfylld**. Bedömningen baseras på att det inte sker någon regelbunden och systematisk kontroll av att uppgifter i leverantörsregistret är aktuella. Den senaste genomgången/leverantörstväkten av leverantörsregistret gjordes 2018 i samband med byte av ekonomisystemet. Verifiering av stickprov indikerar på behov av mer systematiska genomgångar av leverantörsregistret i syfte att säkerställa att alla uppgifter i registret är korrekta och aktuella.

Leverantörsutbetalningar

2.5 Processen för leverantörsutbetalningar

Enligt ordinarie rutin skickas betalningsfiler till bank två gånger i veckan, vissa veckor sker det dock vid fler tillfällen än så. Innan betalningsfilen skickas kontrollerar ekonomihandläggare att inga fakturor har fastnat i system. Därefter sker kontroll mot redovisning avseende faktureringsuppgifter t.ex. gironummer. Ekonomihandläggare väljer sedan utbetalningsenhet och kontrollerar att debet och kredit matchar. Det görs en betalningsprioritering två dagar framåt och Inyett ger varningssignal via systemverktyget TEIS som förmedlar filen utifrån bestämda parametrar, däribland (enligt utdrag från Inyett):

- Avvikande betalmönster
- Bluffföretag
- Dubbletter till samma giro, belopp, datum och OCR.
- Avsaknad av F-skatt
- Betalning till inaktiva gironummer
- Höga belopp enligt inställd limit.

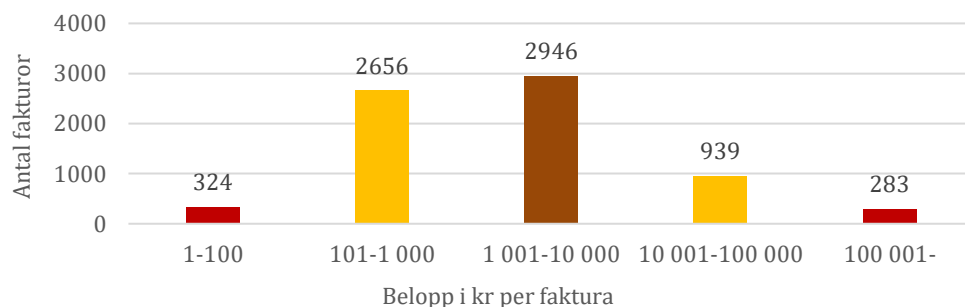
Ifall Inyett skickar varningssignal kontaktas bankgirocentralen som skapar ärende där kommunen skapar ärende/makulering av betalning. Slutligen hämtas bankfil manuellt i TEIS som signeras av ekonomihandläggare och ytterligare en person från ekonomienheten eller löneenheten. Bekräftelse från Swedbank erhålls över att inga problem föreligger med betalningen.

Då Inyett ger varningssignal om en leverantörsutbetalning finns ett anteckningsblock för respektive faktura, där dessa ska noteras. Inyett används dock inte för aggregerad analys eller uppföljning av leverantörsbetalningar. Vid bluffaktura ska polisanmälan upprättas.

Det uppges i intervju att betalning aldrig sker utan beslutsattest. Vid betalningar över 1,5 mnkr krävs två beslutsattester. Beslutsattestant för betalningar över 1,5 mnkr är ekonomichef. I intervju beskrivs att ekonomichef då granskar att mottagningsattest och beslutsattest har gjort sina kontroller och att betalningen är rätt konterad. Ekonomichef uppges dock inte få många sådana betalningar vilket föranlett en diskussion om behov av en sänkning av gränsen för två beslutsattester.

Risker som påtalas i intervju kopplat till leverantörsutbetalningar är att gironummer inte hör ihop med rätt leverantör eller att utbetalning går till privatperson. Vidare kan vi efter genomförd registeranalys konstatera att kommunen har en hög andel små inköp vilket illustreras av diagram 1. Det framgår av diagrammet att 36 procent av fakturorna avser belopp under 1000 kr för perioden januari-maj 2020. Detta uppges i intervju vara en konsekvens av en decentraliserad inköpsorganisation med många personer som har behörighet att göra inköp. Samtidigt framgår i intervjuer att samlingsfakturor inte är önskvärt.

Diagram 1: Fakturaintervall uppdelat på beloppssegment januari-maj 2020.

Manuella utbetalningar

Utbetalningsordrar sparas enligt intervju i pärm på ekonomienheten. Det uppges att manuella utbetalningar alltid ska mottagningsattesteras och beslutsattesteras enligt gällande attestförteckning. Det lyfts i intervju som viktigt att beslutsattestant kontrollerar underlag noggrant vid utbetalning till bankkonto. Det uppges att utlandsbetalningar endast sker fyra till fem gånger årligen.

Verifiering av leverantörsutbetalningar

Resultatet från registeranalysen visade följande:

- 5 identifierade potentiella dubbelutbetalningar
- 1 identifierad potentiell utbetalning till inaktivt gironummer
- 3 identifierade potentiella utbetalningar till leverantörer som saknar F-skatt

Mot bakgrund av resultatet av registeranalysen efterfrågade vi kommunens förklaringar och underlag. Bedömning av uppgivna förklaringar och underlag redovisas i nedanstående tabell (tabell 4).

Tabell 4. Stickprovskontroll av leverantörsutbetalningar

Kontroller	Ja	Nej	Totalt
Godtagbar förklaring: dubbelutbetalningar	5	0	5
Godtagbar förklaring: utbetalning till inaktivt gironummer	0	1	1
Godtagbar förklaring: utbetalning till leverantörer som saknar F-skatt	2	1	3

Av verifieringen av stickproven för potentiellt felaktiga utbetalningar framgick att:

- Dubbelutbetalningar: Godtagbar förklaring fanns för samtliga potentiella dubbelutbetalningar. Två av de identifierade dubbelutbetalningarna har makulerats. Övriga avser resebidrag till vårdnadshavare för flera barn.
- Utbetalning till inaktivt gironummer: Fanns ej godtagbar förklaring för potentiell utbetalning till inaktivt gironummer. Förklaringen uppgavs vara att verksamheten inte kontrollerat utbetalningsorder när den skickades till ekonomienheten.
- Utbetalning till leverantörer som saknar F-skatt: För en av tre utbetalningar till leverantörer som saknar F-skatt saknas godtagbar förklaring.

Vi noterar även att kommunen har gjort två utbetalningar till leverantörer med skulder hos kronofogdemyndigheten och två utbetalningar till leverantörer som har gått i konkurs. Vi noterar att kommunen skulle kunna undvika inköp från leverantörer med osäker ekonomisk ställning genom effektivare seriositetskontroll och en mer ändamålsenlig inköpsorganisation. Enligt uppgift sker kontroll via Inyett av genomfört inköp först när fakturan kommer vilket resulterar i att denna typ av utbetalning kan förekomma. Det uppges att vid utbetalningar till leverantörer som har skulder till Skatteverket/Kronfogden kontaktas berörd inköpare.

2.6 Rutiner för att säkerställa att betalning sker i tid

Revisionsfråga 4: Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturer betalas i tid?

lakttagelser

Grundprincipen för betalning av leverantörsfakturer i kommunen är 30 dagar. Enligt intervju skrivs detta oftast in i avtal och brukar gälla som villkor vid affärer med leverantörer. Det uppges dock att det även förekommer fakturer med betydligt kortare betalningsfrist. Fakturer uppges aldrig betalas innan attestering skett. I intervju framgår att ingen analys eller uppföljning av betalningsdisciplin eller betalningsmoral görs i dagsläget.

Verifiering av betalningsdatum i förhållande till förfalldatum

Vi har inom ramen för granskningen kontrollerat att betalning av faktura har skett inom 30 dagar. 16 fakturer har granskats. 15 stycken hade betalats på förfalldatum och en hade betalats efter förfalldatum.

Tabell 5. Resultat från kontroll av betalningsmoral.

	Innan förfalldatum	På förfalldatum	Efter förfalldatum
Betalning av leverantörsfaktura	0	15	1

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsfrågan är **uppfylld**. Bedömningen baseras att verifiering av stickprov genomfördes utan anmärkning med undantag för en leverantörsfaktura som betalades efter förfalldatum. Vi noterar att ingen analys av betalningsmoral eller betalningsdisciplin görs i dagsläget.

2.7 Attest och attestförteckning

Revisionsfråga 5: Finns det en aktuell attesträttsförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?

lakttagelser

Attestreglemente med tillhörande tillämpningsanvisningar finns upprättat som beskriver hur attestering ska ske i kommunen. Vi har tagit del av aktuella attestförteckningar. Enligt intervju ska attestförteckning beslutas av nämnd/styrelse årligen. Attestbehörigheter i ekonomisystemet behöver dock revideras så fort en beslutattestant byts ut eftersom namnet krävs för attestbehörighet i ekonomisystemet. Det ska enligt intervju finnas ersättare för varje beslutsattestant. Då både beslutsattestant och ersättare är frånvarande (t.ex. vid semester) behövs en ytterligare attestantersättare utses genom skriftligt beslut. Ekonomichef beslutsattesterar fakturer över 1,5 mnkr i egenskap av beslutsattestant 2.

Vi noterar också att kommunstyrelsen den 1 juni 2020 antog internkontrollplan för styrelsen och i tillämpliga delar för övriga nämnder (KS 2020/321). Av planen framgår att en aktivitet gäller attestering där kontrollmomentet beskrivs vara att kontroll av mottagningsattest och beslutsattest görs i enlighet med fastställda kontroller i attestreglemente/riktlinjer för attestering. Kontrollen ska göras genom stickprov av tre attestanter per nämnd och fem leverantörsfakturer vardera. Kontrollen ska genomföras kvartalsvis av ekonomer som rapporterar till ekonomichef (gäller samtliga nämnder). Vidare finns ett kontrollområde kopplat till utbetalningar till bankkonton där kontrollmomentet är kontroll av att det ursprungliga underlaget från kunden/brukaren där bankkontonumret framgår stämmer med det som registrerats i kommunens system och på

utbetalningsunderlag till ekonomienheten. Metoden är stickprovskontroll av fem underlag och gäller för samtliga nämnder. Kontrollen ska genomföras kvartalsvis av ekonomihandläggare för kontroller inom KLF (övriga nämnder utser sin ansvarig) och rapporteras till economichef.

Verifiering av attest av fakturor

Vi har inom ramen för granskningen kontrollerat att attest skett på korrekt sätt avseende attestants behörighet och att eventuell vidaredelegering varit tillåten. 16 fakturor har granskats. Inga avvikelser har noterats i verifieringen.

Tabell 6. Resultat av attestverifiering.

	Ja	Nej	Totalt
Korrekt attest av leverantörsfaktura	16	0	16
Totalt			

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsfrågan är **uppfylld**. Bedömningen baseras på att det finns ett upprättat attestreglemente, fastställda attestförteckningar samt att verifiering av stickprov genomfördes utan anmärkning. Kommunstyrelsen har dessutom fastställt en internkontrollplan för år 2020 där attestering samt utbetalningar tillbankkonton ingår som ett kontrollområde.

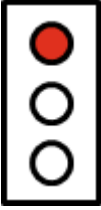

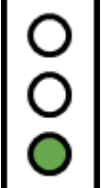
3. Revisionell bedömning och rekommendationer

3.1 Sammanfattande bedömning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister/-utbetalningar. Den sammanfattande bedömningen är att kommunstyrelsen inte har en helt tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister/-utbetalningar. Den sammanfattande bedömningen baseras på bedömningar av de fem i granskningen ingående revisionsfrågorna, se avsnitt 3.2.

3.2 Bedömningar mot revisionsfrågor

Nedan anges bedömning mot respektive revisionsfråga. Motivering/kommentar till respektive revisionsfråga framgår löpande i rapporten under respektive avsnitt.

Revisionsfråga	Bedömning	
Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?	Delvis uppfyllt	
Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?	Ej uppfyllt	
Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?	Ej uppfyllt	
Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor betalas i tid?	Uppfyllt	
Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?	Uppfyllt	

3.3 Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Upprätta rutiner och kontroller som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt.
- Upprätta rutiner för analys/uppföljning av ändringar av fasta data i leverantörsregistret.
- Se över inköpsorganisationen och antalet inköpare i syfte att säkerställa en mer ändamålsenlig inköpsprocess där seriositetskontroller genomförs innan inköp sker.

2020-11-03

Annika Hansson

Kundansvarig

Fredrik Birkeland

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Vingåkers kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-05-03. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.